

fast fot, så undergräfvades förtroendet för båda, och ingen kan så noga beräkna följderna deraf. Då dertill kommer den stora förlust, som tillskyndas icke blott en del af mina kommittenter, utan landet i sin helhet genom frågans ytterligare uppskjutande, hvaraf icke någon kan hemta fördel, vågar jag, som saknar både tid och förmåga att utarbete ett författningsförslag i detta grannliga ämne, till uppskofvets förkortande till det minsta möjliga, vördsamt föreslå:

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t så skyndsamt som sådant kan egrum, behagade låta vidtaga alla de ytterligare åtgärder, hvilka må vara erforderliga för att till Riksdagens pröfning framlägga fullständigt förslag till vattenrättens ändamålsenliga ordnande.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1872.

Jan Andersson,
från Stora Kopparbergs län.

N:o 155.

Af Herr Jöns Pehrsson: Om grundskatternas upphäfvande och äläggande af en deremot ungefärligen svarande förhöjning i fastighets- och inkomstbevillningen.

Frågan om grundskatternas afskaffande på ett eller annat sätt är så länge afhandlad, att man tyckes märka att frågan blifvit så ventilerad, att ganska få bestrida befogenheten af dessa gamla orättvisa skatters afskaffande. Nästan otaliga äro de förslag, som derom framstälts; äfven

jag har förut haft sådana, men utan framgång, ehuru de måhända haft något värde att beakta.

Ju längre man tänker uti en sak, destomer kommer man till insigt om att det är omöjligt afhjelpa gamla orättvisor mer än på ett enda sätt, och detta enda sätt består deruti, att man utan palliativ och nya invecklade orättvisor och kostsamma operationer helt enkelt afskrifver de gamla orättvisorna och bygger på en ny och rättvis grundval i fråga om nödiga statsinkomster; visserligen skulle det vara enklast att på en gång borttaga grundskatterna och lägga motsvarande summa på bevillningen, och åtgärden skulle tvifvelsutan knappast blifva märkbar i egendomsförhållanden m. m. Jag har alltid ansett och anser ännu, att det är en omöjlighet för innehafvaren af grundskattehemman att öka sina utgifter med någon verklig aflösning, och då återstår det enda möjliga, att ettdera på en gång eller successivt afskrifva ofta nämnda skatter och lägga motsvarande belopp på bevillningen, då ju innehafvaren af grundskattejord får i sin mån öka bevillningen.

Om grundskatterna på en gång afskrefvos, då kunde rättvisligen fråga uppstå, att samma skattskyldige borde under viss tid betala någon viss procent, som man då gerna kunde benämna aflösningprocent; men afskrifvas grundskatterna successivt, är sådan procent både orättvis och obehöflig.

För att lugna de rädda, och för att åtgärden må försiggå nästan obemärkt, icke det ringaste inverkan på statsverket, skattskyldige eller egendomsförhållanden, ämnar jag nu föreslå successiv afskrifning å grundskatterna utan aflösningprocent och utan några kostsamma, invecklade obligations- eller låneaffärer genom denna åtgärd, hvilket icke allenast är obehöfligt utan rent af skadligt och vådligt. Staten har lika god säkerhet uti svenska jorden för sin inkomst efter bevillningen som den någonsin haft eller kan få för de i förra tider ofta tillfälliga och godtyckligt pålagda utgifter, som nu fått benämning af grundskatter; och ännu aldrig har det kunnat visas, att någonsin svenska folkets ombud nekat att åtaga sig nödiga utgifter, och det skall sannerligen ej hädanefter hända, så framt ej samhället demoraliseras till den grad, att det går sin upplösning till mötes, och då hjälpa inga lagar, de må omfatta grundskatter eller något dylikt. Man borde besinna, att det ligger en våda uti att århundraden igenom motsätta sig rättvisan, och hvad ondt detta åstadkommer i ett samhälle. Det är endast det lyckliga svenska tålmodet, som kunnat fördraga någonting dylikt. Ordspråket säger: »bättre sent än aldrig!» Mätte man få hoppas, att detta

detta sent nu finge gälla och motståndet mot oftanämnda skatters utjemnande och rättvisa fördelning vore borta, eller åtminstone så svagt, att det vore oskadligt.

Jag ämnar föreslå grundskatternas afskrifning på tio års tid med tio procent eller $\frac{1}{10}$ årligen, och denna afskrifning blefve då circa 608,000. Läggande circa motsvarande summa på bevillningen har jag tänkt mig lämpligast, så förökad och fördelad, om man antager att 1869 års taxeringsvärde blefve i det närmaste normalt. Detta utgjorde för jordbruksfastighet 1,695,591,724 riksdaler. Ökad med 10 öre per mille eller från 3 till 4 öre för 100 R:drs taxeringsvärde blefve för jordbruksfastigheten en ökad summa af R:dr 169,559. Sagda års taxeringsvärde för icke jordbruksfastighet var 507,720,414 riksdaler, ökad med 20 öre per mille, eller från 5 till 7 öre å 100 R:dr taxeringsvärde, hvilken ökning gjorde 101,440 R:dr.

Bevillningen för inkomst, kapital, lön eller arbete var nyssnämnda år 1,243,436 riksdaler och 10 öre; ökad med 20 procent blir det 289 tusen R:dr.

Inkomstbevillningen efter 3 artiklar utgjorde samma år 154,036 R:dr 21 öre; ökad med 20 procent gör den R:dr 30,807,24. Genom dessa ökningar uppstår en summa af R:dr R:mt 591,290 R:dr 70 öre, hvilken i det närmaste motsvarar 10 procent afskrifning å grundskatterna, och när man tager i beräkning, att inkomstbevillningen och värden, om allt går framåt, måste successivt ökas, får man fullkomligt efter ofvannämnda förslag den erforderliga summan.

Anledningen hvarför jordbruksfastigheterna ej ökats lika med icke jordbruks-, är att de förstnämnda hafva en massa andra betungande utgifter, hvilka de sednare äro fria för, men i den mån som förhållandena kunna ändras, böra de gifva lika bevillning efter värden.

Uppmärksammas bör, att efter procentberäkningen bevillningen för jordbruksfastigheten ökas med 25 procent eller jemnt en fjerdedel, hvaremot för kapital, tjänst eller arbete endast 20 procent äro föreslagna.

Ligger någon sanning i påståendet att värdet för egendomen bestämmes af den skatt som derifrån utgår, få grundskattejordens innehafvare successivt ökad bevillning. För min del tror jag ej förändringen blir ens märkbar, mindre inverkande, men hvad den verkar blir småningom rättvisa, som ej kan anses komma brådstörtande eller någon få fördelar, som ej betingas af den omutliga rättvisan, helst de flesta komma denna rättvisa, som allt för länge fått nöja sig med motsatsen.

Af grundskatternas afskrifning på 10 år efter nu föreslagna sätt, skulle förhållandet derefter så gestalta sig, att derefter i bevillning för hvarje 1000 R:drs värde för jordbruksfastighet komme att utgå 1 R:dr 30 öre, och för icke jordbruksfastighet 1 R:dr 50 öre för hvarje tusende Rdrs taxeringsvärde, och för inkomstbevillning 3 procent, det-samma denna i förra tider utgjort; naturligtvis allt beroende på den större eller mindre summa, man behöfver uttaxera på bevillningen; äfvenså kan bero på om rättvisare grunder för bevillningens utgörande kunna påfinnas, hvilket dock icke inverkar på sjelfva hufvudfrågan.

Således, om man vill, skall man finna, att förändringen alldeles icke verkar hastiga rubbningar, utan går omärkligt förbi och leder i en snar framtid till en skattejemnlikhet, som alla goda medborgare böra eftersträfvä, då derutaf följer en önskvärd enighet, som nu tyvärr allt för ofta saknas.

- 1:o Jag vågar yrka, att Riksdagen besluter, att 10 procent af alla grundskatterna afskrifvas årligen uti 10 på hvarandra följande år, och att ordinarie inkomsterna, tionde och räntor, uppföras med 608,000 R:dr mindre än hvad Kongl. Maj:t uti sin proposition beräknat för nästa år.
- 2:o Beslutes, att cirka en motsvarande summa lägges på bevillningen utöfver annan erforderlig sådan, fördelad efter sådan grund, att den ökar sig ett öre för hvarje 100 riksdalers taxeringsvärde för jordbruksfastighet och 2 öre för hvarje 100 R:dr samma värde för icke jordbruksfastighet, samt 20 öre för hvarje bevillningsrikdaler, som betalas efter 2:dra och 3:dje artiklarne, för inkomst, kapital, lön och arbete m. m.
- 3:o Att med görligaste första ändras och förenklas debiterings- och uppbördsverken till enkelhet och kostnadsbesparande, och förberedes så, att endast tvänne jordnaturer i en framtid böra nämnas, all af enskilde egande jord blir frälsejord, och all statens, kronans egendom kronojord, och att detta såsom en beskattnings- och titelfråga ej det ringaste inverkar på eganderätten.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1872.

Jöns Pehrsson,
från Kronobergs län.